CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MOB 2020

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD	PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **21 maja 2020 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY
Uprawnienia ucznia do:
☐ dostosowania kryteriów oceniania.

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 9 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MOB-R1_1P-202

Układ graficzny
© CKE 2015

MOB 2020

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Тэма 1. На падставе фрагмента артыкула Юліі Шпаковай *Казка – у жыцці падказка* прадстаў тэму і паразважай над ёй. Карыстайся тэзісам і думкамі аўтаркі і звярніся да іншых тэкстаў культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 300 слоў.

Юлія Шпакова
Казка – у жыцці падказка

У Еўропе і ЗША кнігі для дзяцей і падлеткаў па папулярнасці знаходзяцца на другім месцы сярод іншых жанраў. Традыцыйна значную частку дзіцячай літаратуры складаюць казкі. Жыхарам нашай краіны асабліва пашчасціла: беларускія казкі вызначаюцца сюжэтнай разнастайнасцю. Па падліках айчынных даследчыкаў, каля 50 сюжэтных тыпаў беларускіх казак не маюць аналогій у міжнародных паказальніках казкавых сюжэтаў. […]

Па словах літаратуразнаўцы Івана Саверчанкі, „казкі – не толькі шэдэўр слоўнага мастацтва, але і духоўная сутнасць народа. Яны развіваюць фантазію, творчае мысленне, адлюстроўваюць светапогляд і лад жыцця нашых продкаў, злучаюць пакаленні”.

У дзяцінстве творы гэтага жанру – магчымасць не толькі трапіць у чароўны захапляльны свет, але і навучыцца ацэньваць свае ўчынкі і асэнсоўваць рэчаіснасць. Дарослыя нярэдка пераказваюць ці перачытваюць вядомыя з дзяцінства казкі сваім дзецям, а потым – унукам і нярэдка здзіўляюцца незаўважаным раней падтэкстам і ідэям – што датычыцца як народных, так і літаратурных казак.

Яшчэ большую ролю адыгрывалі казкі ў мінулым – дзвесце і нават сто гадоў таму. Казка не толькі дапамагала выхоўваць і забаўляць дзяцей. Яна аб’ядноўвала сваякоў і аднавяскоўцаў, бо дзеці часта хадзілі да добрых апавядальнікаў слухаць казкі. […]

У вёсцы ці ў леснічоўцы было адносна няшмат варыянтаў баўлення вольнага часу – і важна, што сяляне ды іншыя працаўнікі часта рабілі выбар на карысць тэкстаў традыцыйных, пачутых калісь ад бацькоў і дзядоў...

Удзельнікі этналагічных экспедыцый дагэтуль з захапленнем запісваюць казкі ад носьбітаў традыцыі. У беларускіх вёсках жывуць таленавітыя апавядальнікі, якія распавядаюць казкі, пачутыя ад суседзяў і старэйшых сваякоў, – пераказваюць традыцыйныя сюжэты, узнаўляюць інтанацыю, стылістычныя прыёмы... […]

Прагрэс не спрыяе захаванню фальклорных традыцый. З аднаго боку, дзякуючы навукова-тэхнічным дасягненням народная казка застаецца з намі, у сучаснай культуры, надзейна захаваная на розных носьбітах. Выдаюцца кнігі народных казак, казкі можна лёгка знайсці ў інтэрнэце...

З іншага боку, казкі яшчэ доўга будуць расказвацца. Нярэдка здараецца, што пад рукой няма кнігі ці планшэта, а дзіця з задавальненнем паслухае займальную гісторыю. І тут свядомым бацькам варта пацікавіцца, якія казкі расказвалі на іх малой радзіме, альбо аднавіць у памяці беларускія казачныя сюжэты, якія будуць арганічна ўспрымацца сучаснымі дзецьмі.

Паводле: Ю. Шпакова, *Казка – у жыцці падказка*, www.zviazda.by

Тэма 2. Зрабі пераўнаўчы аналіз і інтэрпрэтацыю вершаў. Твая праца павінна налічваць не менш за 300 слоў.

Максім Багдановіч
Калі зваліў дужы Геракл у пыл Антэя…

Калі зваліў дужы Геракл у пыл Антэя,
Як вецер валіць поўны колас да раллі, –
Ўдыхнула моц у грудзі сына мацер Гея,
І вось, цвярды, як дуб, яшчэ, чым перш, сільнее,
Ён, напружыўшыся, падняўся ўраз з зямлі.

Паломаны жыццём, чакаючы магілы,
Радзімая зямля, прынікнуў я к табе,
І бодрасць ты ўліла ў слабеючыя жылы,
Зварушыла маёй душы драмаўшай сілы,
І месца ў ёй з тых пор няма ўжо больш жальбе.

М. Багдановіч, *Інтымны дзённік. Выбраныя творы*, Мінск 2006, с. 80.

Віктар Швед
Беласточчына

Беласточчына, мая замелька родная,
Жывеш заўсёды ты ў глыбі маіх грудзей.
Нідзе мясціны не сустрэў ніводнае,
Што мне была б хоць крышку даражэй.

Вось родны краявід, палоскі вузкія,
Якія дробніў люд вясковы з году ў год;
Сярод палёў – пасёлкі беларускія,
Дзе ад вякоў жыве мой дарагі народ.

Гляджу, прысела хатка там вясковая,
Дзе крокі першыя ў жыцці сваім рабіў,
Дзе ад бацькоў вучыўся роднай мове я,
Якую ў шуме дзён ікмлівых не забыў.

На Беласточчыне пражыў я маладосць,
Ды што пражыў – я нарадзіўся тут.
Таму была найдаражэйшаю і ёсць
Мне Беласточчына, мой родны, мілы кут.

В. Швед, *Беласточчына*, [у:] В. Сянкевіч, *Родная літаратура. Падручнік па беларускай літаратурнай і культурнай адукацыі для вучняў 1 класа агульнаадукацыйнага ліцэя*, Białystok 2013, с. 65.

WYPRACOWANIE

na temat nr....................

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

<u>Tabelę wypełnia egzaminator!</u>

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
wypowiedź argumentacyjna	**A.**	**0 – 3 – 6 – 9**		
	B.	**0 – 3 – 6 – 9**		
interpretacja porównawcza	**A.**	**0 – 2 – 4 – 6**		
	B.	**0 – 4 – 8 – 12**		
	C.	**0 – 2**		
	D.	**0 – 3 – 6**		
	E.	**0 – 1 – 2**		
	F.	**0 – 2 – 4**		
	G.	**0 – 2 – 4**		
	H.	**0 – 2 – 4**		

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*